

EURÓPSKY
KOMISIA

Brusel, 17. 12. 2025

SWD(2025) 989 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/956, pokiaľ ide o rozšírenie jeho rozsahu pôsobnosti na tovary
nadväzujúce na trh a opatrenia proti obchádzaniu opatrení

{COM(2025) 989 final} – {SEC(2025) 989 final} – {SWD(2025) 987 final} –
{SWD(2025) 988 v konečnom znení}

Súhrnný hárok pre manažérov
Posúdenie vplyvu revízie nariadenia o mechanizme kompenzácie uhlíka na hraniciach
A. Potreba konať
Aký je problém a prečo je to problém na úrovni EÚ?
Nariadenie (EÚ) 2023/956, ktorým sa zriaďuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach (CBAM), nadobudlo účinnosť v októbri 2023. Nachádza sa v prechodnej fáze do konca roka 2025. Definitívny režim, ktorý bude zahŕňať finančné záväzky, sa bude uplatňovať od roku 2026. CBAM zabezpečuje, aby dovoz podliehal cene uhlíka rovnocennej cene, ktorej čelia domáci výrobcovia v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS). Je to kľúčový nástroj na zabezpečenie toho, aby zvýšené ambície EÚ v oblasti klímy neboli ohrozené únikom uhlíka, ku ktorému by mohlo dôjsť, keď spoločnosti so sídlom v EÚ presunú výrobu tovaru s vysokými emisiami uhlíka do krajín s menej prísnymi klimatickými politikami alebo keď sa produkty EÚ nahradia dovozom s vyššími emisiami uhlíka. CBAM tiež zohráva kľúčovú úlohu pri znižovaní emisií skleníkových plynov (GHG) za hranicami EÚ. Dosahuje to povzbudzovaním zahraničných vývozcov k dekarbonizácii ich výroby a keďže CBAM odpočítava cenu uhlíka skutočne platenú v krajine pôvodu, motivuje tretie krajiny k zavedeniu alebo posilneniu vlastných systémov stanovovania cien uhlíka. Súčasná konštrukcia mechanizmu CBAM však nie je plne účinná pri predchádzaní úniku uhlíka, stimulovaní dekarbonizácie a spôsobila určité ťažkosti s implementáciou. Konkrétnejšie, nerieši riziká úniku uhlíka v následných fázach, riziko vyhýbania sa mechanizmu CBAM a dostatočne nezohľadňuje zohľadniť úsilie výrobcov elektriny z tretích krajín o dekarbonizáciu.
Čo by sa malo dosiahnuť?
Celkovým cieľom legislatívneho návrhu je posilniť účinnosť CBAM, a to aj riešením rizika úniku uhlíka v následných fázach a podporou dekarbonizácie uskutočniteľným a nákladovo efektívnym spôsobom, čím sa znížia emisie skleníkových plynov a bojuje proti zmene klímy na celom svete. Konkrétnejšie, jeho cieľom je (i) zmierniť riziko úniku uhlíka v následných fázach, (ii) posilniť presadzovanie CBAM a odrádzať od praktík vyhýbania sa daňovým povinnosťiam a (iii) podporiť dekarbonizáciu dovozu elektriny.
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ (subsidiarita)?
Znižovanie emisií skleníkových plynov je v zásade cezhraničná záležitosť, ktorá si vyžaduje účinné opatrenia v čo najväčšom rozsahu. EÚ ako nadnárodná organizácia má dobré predpoklady na to, aby na svojom území zaviedla účinnú politiku v oblasti klímy, ako to už urobila zavedením mechanizmu CBAM a systému EÚ pre obchodovanie s emisiami (EU ETS). Jediným zmysluplným spôsobom, ako zabezpečiť rovnocennosť medzi politikou stanovovania cien uhlíka uplatňovanou na vnútornom trhu EÚ a politikou stanovovania cien uhlíka uplatňovanou na dovoz, je prijať opatrenia na úrovni Únie. Okrem toho sa potreba minimálnych administratívnych nákladov najlepšie dosiahne konzistentnými pravidlami pre celý jednotný trh. Akákoľvek revízia mechanizmu CBAM by sa preto mala uskutočniť na úrovni EÚ.
B. Riešenia
Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie cieľov? Existuje nejaká preferovaná možnosť alebo nie? Ak nie, prečo?

Existujú tri odlišné, ale vzájomne prepojené problémy. Pre každý z nich boli posúdené rôzne možnosti a bola identifikovaná preferovaná možnosť.

Únik uhlíka v následných odvetviach: Preskúmali sa tri možnosti, z ktorých každá odráža inú úroveň pokrytia pri rozšírení rozsahu pôsobnosti na nadväzujúce produkty. Tieto možnosti sú založené na (i) filtroch odrážajúcich riziko úniku uhlíka (najmä tlak na uhlíkové náklady a intenzitu obchodu) a (ii) spodnej hranici emisií z výroby v EÚ s cieľom obmedziť rozšírenie rozsahu pôsobnosti na nadväzujúce produkty s významným vplyvom na klímu. Zvážila sa aj technická uskutočniteľnosť pripisovania emisií vybraným nadväzujúcim tovarom. Návrh sa zameriava na tovary, ktoré sú nadväzujúce na odvetvia s vysokou spotrebou ocele a hliníka, ako sa tiež uvádza v akčnom pláne Komisie pre oceľ a kovy.

Možnosť 1 predstavuje ciele rozšírenie na následný tovar, ktorý má najvyššie riziko úniku uhlíka a významný vplyv na klímu. Možnosť 2 predstavuje vyvážené rozšírenie na následný tovar, ktorý je vystavený riziku úniku uhlíka a má významný vplyv na klímu. Možnosť 3 predstavuje široké rozšírenie na všetok následný tovar, ktorý sa považuje za vystavený riziku úniku uhlíka.

Zabránenie vyhybania sa daňovým povinnosťami: Na riešenie problémov s vyhybaním sa daňovým povinnosťami, ako je napríklad nesprávne deklarovanie emisií a nekalých praktík, sa zvažovali dve možnosti.

Možnosť 1 umožňuje zahrnúť šrot pred spotrebou ako prekursor CBAM. Taktiež poskytuje Komisii právomoc požadovať v prípade, že sú deklarované skutočné emisie, dodatočné dôkazy na preukázanie miesta výroby. Toto právomoc na zlepšenie výsledovateľnosti tovaru by bola obmedzená na podskupinu kódov KN a pôvodu s najvyšším rizikom nesprávneho deklarovania intenzity emisií.

Možnosť 2 umožňuje zahrnúť predspotrebný aj následný šrot ako prekursor CBAM. Okrem toho by sa splnomocnenie požadovať dodatočné dôkazy o mieste výroby vzťahovalo na všetky kódy KN a pôvody.

Obe možnosti majú tiež dve spoločné politické opatrenia: 1) poskytnúť Komisii splnomocnenie na podrobnejšie stanovenie kódov KN s cieľom lepšie zachytiť špecifické materiálové zloženie rôznych výrobkov patriacich pod ktorýkoľvek daný kód KN v rámci rozsahu pôsobnosti CBAM, 2) poskytnúť Komisii splnomocnenie pripojiť k používaniu skutočných emisií dodatočné podmienky pre identifikovaný tovar s vysokým rizikom zneužívania.

Elektrina

Boli zvážené štyri možnosti. Líšia sa metodikou výpočtu emisného faktora a podmienkami na deklarovanie skutočných hodnôt. Zahrňajú štyri možné kombinácie dvoch hlavných politických volieb: (i) zachovanie emisného faktora CO₂ vyvážajúcej krajiny alebo zmena na priemerný emisný faktor siete vyvážajúcej krajiny; (ii) úprava kritéria týkajúceho sa preťaženia odkazom na absenciu štrukturálneho preťaženia alebo jeho úplné odstránenie. Všetky možnosti zahrňujú upravené kritérium týkajúce sa zmlúv o nákupe elektrickej energie (PPA), ktoré objasňuje, že zahŕňa iba fyzické PPA, pričom rozširuje svoj rozsah pôsobnosti aj na nepriame PPA. Všetky možnosti tiež zahrňujú zmeny podmienky týkajúcej sa nominácií kapacity, ktorá by sa mala uplatňovať iba v prípade explicitného pridelenia kapacity.

Preferované možnosti

Toto posúdenie vplyvu podporuje kombináciu možnosti 2 pre rozšírenie nadväzujúceho reťazca, možnosti 1 pre zložku zameranú na vyhybanie sa daniam a možnosti 4 pre elektrinu (zmena priemerného emisného faktora siete vyvážajúcej krajiny, upravené kritériá týkajúce sa zmlúv o nákupe energie a nominácie kapacity a

odstránenie kritéria súvisiaceho s preťažením), pretože sa očakáva, že prinesú jasné environmentálne výhody v porovnaní so súčasnou koncepciou CBAM, pričom zostanú primerané rozsahu problémov a udržia dodatočnú administratívnu záťaž na minime.

Aké sú názory rôznych zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Verejná konzultácia naznačila, že riziko úniku uhlíka v následných fázach výroby je všeobecne uznávané ako problém, ktorý je potrebné riešiť zahrnutím tovarov v následných fázach výroby do rozsahu pôsobnosti CBAM. Podobne jasná väčšina potvrdila, že existujú riziká obchádzania, ktoré si vyžadujú ďalšie posilnenie nariadenia CBAM. Okrem toho sa vyjadrila podpora väčšej podrobnosti v informáciách o materiálovom zložení rôznych produktov v rámci kódov KN. V prípade elektriny veľká väčšina zainteresovaných strán vo verejnej konzultácii uviedla, že súčasné predvolené hodnoty používané v CBAM sú nedostatočné a podporila zmenu podmienok pre používanie skutočných emisií. V súvislosti s týmito podmienkami konzultácia viedla aj ku konkrétnym odporúčaniam na revíziu kritérií týkajúcich sa zmlúv o nákupe energie, preťaženia siete a nominácií prepojavacích vedení, ktoré sa považujú za nepraktické alebo nezodpovedajú realite trhu. Výsledok verejnej konzultácie potvrdil spätnú väzbu zainteresovaných strán získanú prostredníctvom iného fóra.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody preferovanej možnosti (ak nejaké existujú, inak ide o hlavné)?

Uprednostňovanou možnosťou je kombinácia možnosti 2 na riešenie rizík úniku uhlíka v následných fázach, možnosti 1 na riešenie predchádzania úniku uhlíka a možnosti 4 na riešenie elektrickej energie. Tento balík politik poskytuje jasné environmentálne výhody, znižuje riziko úniku uhlíka a podporuje dekarbonizáciu uskutočniteľným a nákladovo efektívnym spôsobom. Konkrétnejšie, pokiaľ ide o rozšírenie v následných fázach, v rámci možnosti 2 sa odhaduje zníženie ročných emisií skleníkových plynov približne o 0,7 Mt emisií ekvivalentu CO₂ (CO₂e) do roku 2030. Odhaduje sa tiež, že táto možnosť výrazne zníži únik uhlíka. Uprednostňovaná možnosť na riešenie predchádzania úniku uhlíka z CBAM poskytuje potrebné záruky, aby sa zabezpečilo, že účinnosť a environmentálne prínosy CBAM nebudú ohrozené. Pokiaľ ide o elektrinu, uprednostňovaná možnosť zabezpečí lepšie zohľadnenie úsilia vyvážajúcich krajín o dekarbonizáciu a zároveň zjednoduší vykazovanie skutočných hodnôt emisií.

Makroekonomické vplyvy sú minimálne a vyplývajú prevažne z rozšírenia v nadväzujúcich odvetviach. V niektorých nadväzujúcich odvetviach sa očakáva mierny nárast produkcie EÚ. Pokiaľ ide o sociálne vplyvy, v prípade rozšírenia v nadväzujúcich odvetviach uprednostňovaná možnosť predpokladá malý nárast zamestnanosti o 0,05 % v zahrnutých nadväzujúcich odvetviach.

Aké sú náklady na preferovanú možnosť (ak nejaké existujú, inak na hlavné možnosti)?

Makroekonomické náklady sú zanedbateľné, pričom odhadovaná zmena HDP EÚ je menej ako -0,001 %. Podobne je vplyv na ceny súkromnej spotreby tiež nepatrný.

Pre podniky a orgány (príslušné vnútroštátne orgány a colné orgány) sa očakávajú administratívne náklady a náklady na dodržiavanie predpisov, ktoré budú vyplývať najmä z rozšírenia nadväzujúcej fázy. Hoci je ťažké tieto náklady presne posúdiť, odhady založené na prieskumoch zainteresovaných strán ukazujú, že v rámci preferovanej možnosti rozšírenia nadväzujúcej fázy by celkové opakujúce sa náklady pre podniky mohli dosiahnuť 8 až 43 miliónov EUR ročne, okrem jednorazových nákladov vo výške 31 miliónov EUR. Odhadované opakujúce sa náklady na presadzovanie predpisov pre orgány sa pohybujú od 1,3 do 10,0 milióna EUR pre všetky členské štáty dohromady. Preferovaná možnosť riešenia vyhýbania sa daňovým povinnostiam by viedla k zanedbateľným dodatočným administratívnym nákladom pre orgány a jej vplyv na podniky je tiež obmedzený. Neočakáva sa, že preferovaná možnosť pre elektrickú zložku bude znamenať akékoľvek

dodatočné administratívne náklady a náklady na dodržiavanie predpisov pre dovozcov z EÚ alebo výrobcov elektriny z tretích krajín, ale skôr ich znížiť v dôsledku zefektívnenia podmienok na deklarovanie skutočných emisií.
Aké sú dopady na malé a stredné podniky a konkurencieschopnosť?
V októbri 2025 Rada a Európsky parlament prijali nariadenie (EÚ) 2025/2083 o zjednodušení CBAM, ktoré okrem iných vylepšení zaviedlo minimálnu prahovú výnimku s hmotnosťou 50 ton, ktorá by udržala 99 % emisií stále v rozsahu pôsobnosti CBAM a zároveň by oslobodila približne 90 % dovozcov. To výrazne obmedzuje administratívnu záťaž pre MSP a prospieva menším dovozcom v nadväznosti na CBAM. Rozšírenie CBAM v nadväznosti na CBAM má mierny vplyv na absolútny počet dovozcov MSP zahrnutých do rozsahu pôsobnosti CBAM. Podiel dovozcov MSP je približne 50 % z dodatočných dovozcov v rozsahu pôsobnosti. To predstavuje ďalších 3 800 – 3 900 dovozcov MSP. Preferovaný balík politik má mierne pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť. Spomedzi týchto troch oblastí by malo rozšírenie v nadväznosti na CBAM najvýznamnejšie dôsledky pre konkurencieschopnosť, pretože vyrovnáva podmienky pre domáce a dovážané nadväzujúce produkty s vysokým obsahom ocele a hliníka, pokiaľ ide o náklady na uhlík, ktorým čelia.
Bude to mať významný vplyv na štátne rozpočty a administratívu?
Odhaduje sa, že rozšírenie downstreamu v rámci možnosti 2 vygeneruje v roku 2030 približne 0,58 miliardy EUR príjmov, zatiaľ čo opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovými povinnosťami prispievajú k zabezpečeniu skutočného výberu príjmov.
Budú existovať aj iné významné vplyvy?
Žiadny iný významný vplyv.
Proporcionalita?
Uprednostňovaná možnosť spĺňa ciele iniciatívy primeraným spôsobom.
D. Následné opatrenia
Kedy bude táto politika prehodnotená?
CBAM bude podliehať pravidelným preskúmaniam v súlade s nariadením CBAM. Uplatňovanie navrhovaných zmien nariadenia posudzovaných v rámci tohto posúdenia vplyvu bude preskúmané v kontexte polročných hodnotiacich správ o implementácii CBAM stanovených podľa článku 30 nariadenia CBAM.